

REŠEVANJE NEMŠKE FINANČNE KRIZE

Zatvoritev velike banke povzročila velikansko razburjenje v nemških finančnih krogih. Vlada pripravlja drastične ukrepe, da reši deželo pred kompletnim finančnim polomom.

Berlin, 13. jul. — Darmstaedter und National Bank, ena najmočnejših nemških finančnih institucij s petdesetimi podružnicami v Berlinu in več sto drugih po vsej državi, je prenehala s poslovanjem danes zjutraj.

Na apel vlade so tudi eksekutivni odbori nemških borskih prekinili poslovanje za dva dni s namenom, da preprečijo finančni paniko.

Ta uradna izjava je bila podana danes zjutraj in je bila rezultat dolgotrajnega posvetovanja članov kabineta s direktorji državne banke.

Člani kabineta so v dolgih urah razpravljali o načrtih za preprečitev finančnega poloma, ki je neizogiben v prihodnjih par dneh, če se ne zgodi v tem času kaj nepričakovane.

Člani vlade, zlasti kancler Bruening, so bili utrujeni in bledi, ko so stopili iz posvetovalne dvorane.

Noben ni hotel dati daljšega komentarja časopisnim poročevalcem, izjavili so le, da je situacija zelo kritična in da je prav malo upanja za odvrnitev krize.

Darmstaedter institucija, ki je znana tudi pod imenom "Danabank", je utrpela veliko izgubo vesled propada North Wool Co. največjega tekstilnega koncerna v Nemčiji.

Vlada je naznanila, da bo predsednik Hindenburg danes podpisal zašilno odredbo, ki bo garantirala vse vloge Danabanke.

Zatvoritev te banke, ki ji na čelu je Jacob Goldschmidt, eden od vodilnih nemških finančnikov, pomeni silen udarec za Nemčijo in zaznamuje najhujši dan za državo od svetovne vojne.

Vlada pripravlja drastične mere in bo morda imenovala komisarija ter mu poverila diktatorsko oblast nad nemškimi finančnimi institucijami, da tako regulira ali zajezí tok denarja in drugega bogastva iz dežele.

Konferenca italijanskih zadržankov

Izdela se načrti za skupno nakupovanje blaga.

Wyoming, Pa. — (FP) — Zastopniki devetih zadrževalnih rudarjev na antracitnem polju so imeli tukaj konferenco z zastopniki Eastern States Cooperative Wholesale. Razpravljali so o skupnem nakupovanju potom nakupovalne zadrage.

Zastopniki so sklenili, da se zadrage združijo v distriktne organizacije in da slednjo pridružejo vzhodni nakupovalni združenju v svrhu cenejšega nakupovanja blaga.

Italijanski rudarji so organizirali svoje zadrage v zadnjih par letih z namenom, da zvišajo svojo nakupovalno moč. V to jih je prisilila depresija na antracitnem polju, ki tepe rudarje. Nakupovalna moč članov zadrage je v nekaterih krajih skoraj na nič in radi tega so tudi trgovine močno prizadete. Poročano je bilo, da so rudarji v enem mestu naredili v šestih mesecih t. l. 23 štihov, v drugem mestu pa je zaprt premogovnik že od maja meseca.

Samomor brezposelca v cerkvi
New York, 13. jul. — Bolezen in brezposelnost sta prignali John Tobecka, da je izvršil samomor v presbiterianski cerkvi na Fifth ave., kamor zahajajo bogatini. Tobeck si je končal življenje s strupom.

Jugoslavija ne mara moratorija

Casopisje napada Hooverjev predlog in urgira vlado, naj ga ne sprejme

Belgrad, 13. jul. — Jugoslavija ni zadovoljna s Hooverjevimi načrtom in časopisje zahteva naj ga vlada odkloni. Požodbe se slišijo, da bi Jugoslavija sprejetjem predloga izgubila \$15,000,000, dočim bi bile njene izgube v smislu Youngovega načrta veliko manjše.

Casopisje se dalje pritožuje ker ni bila Jugoslavija povabljen na konferenco večakov, ki se odpravi prihodnji petek v Londonu, dasi bo za Belgijo utrpela največje finančne izgube.

Uradni krogi zatrjujejo, da so prizadete države sprejele Hooverjev načrt, ne da bi se posvetovali z njimi, čeprav ta načrt zahteva velike žrtve s strani Jugoslavije. Ker se naglašajo trditve da Hooverjev predlog ne bo učinkoval na Youngov načrt, hoče Jugoslavija vedeti, zakaj naj b' izgubila reparacije, ki so ji zajamčene v tem načrtu. Ti krogi pristavljajo, da ameriška vlada ne sme biti iznenadena, ako bo Jugoslavija v prilog svojim lastnim interesom zavrgla Hooverjev načrt.

Lanska pšenica ostane v žitnicah

Farmski odbor se odločil, da ne vrže velike zaloge pšenice na trg, dokler se cena ne zviša.

Tudi bombažni farmerji zahtevajo naklonjenost

Washington. — (FP) — Na pritisk farmerjev se je svetovni farmaki odbor odločil, da bo držal 250 milijonov bušjev pšenice lanskega pridelka še nadalje v zalogi, dokler se žitni trg ne izboljša. Zgodaj spomladi je odbor sklenil pričeti z "dumpingjem" pšenice na evropski trg, proti čemu so pa farmerji pričeli protestirati, ker bi to pomenilo še večje znižanje cen.

Svetovni trg za pšenico, na katerem se določajo cene indiarje, rektno tudi za Ameriko, je Liverpool, Anglija. Ameriško dumpanje pšenice bi v Liverpoolu poglonele cene navzdol z enakimi posledicami za ameriške kot druge farmerje.

Ta sprememba smernic pa ni bila v Washingtonu brez razburljivih—in komičnih—scen, ki bi bile skoraj prisilile Hooverja k iskanju novega predsednika odbora. In to po Hooverjevi krivdi. S predsednikom odbora Stonom sta konferirala nad eno uro in se gotovo dogovorila o tržnih smernicah. Par dni po sestanku pa je Hoover napravil veliko gesto in javno zahteval od Stona, da obljubi, da pšenico drži od trga. Stona je to baje tako razžalilo, da je mislil takoj resignirati.

Administracija pa ne upogiba hrbta le velika zaloge pšenice, ampak tudi bombažni farmerji, ki zahtevajo, da odbor drži v zalogi 1,200,000 zavojev bombaža, ki je nagromaden od lanske jeseni, dokler se ne izboljša trg. Po številu je bombažnih farmerjev okrog 2,300,000, prav toliko kot pšeničnih, ki so vsi skupaj lansko leto imeli manj dohodkov kot 504 najbogatejših kapitalistov dežele.

V starem Rimu pred dvatisoč leti je vlada imela več arca do brezposelnih proletarcev kot bogata Amerika. Iz obeh provinc je uvažala žito in nasičevala rimske proletarce, dokler niso bile province izčrpane. Bogata Amerika ima trdejšo srce. Raje kot bi nasičevala milijone lačnih, oblačevala njih vedno vedno bolj gola telesa, kupiči ogromne shrambe s pšenico in bombažem z namenom, da se dvigne cena. Molom se v tej bogati deželi boljše godi kot brezposelnim delavcem.

Amsterdam. — Glavni stan Mednarodne federacije strokovnih unij, ki je bil od njene ustanovitve v Amsterdamu, se bo preselil v Berlin.

FAŠISTIČNA KONTROLA NAD ŠOLAMI

Nova odredba Mussolinijeve vlade ima namen ubiti vpliv cerkve nad vzgojo mladine

Rim, 13. jul. — Premijer Mussolini je odredil reorganizacijo osnovnih šol v malih trgih in vaseh, da jih osvobodijo vpliva, katerega on smatra za nevarnega ali sovražnega fašističnim idejam in programu. Ta odredba spopolnjuje njegovo prejšnjo izjavo o neskladnosti fašističnih organizacij s klubi Katoliške akcije.

Dosedaj so imele podeželske občine kontrolo nad izbiranjem učiteljev in metod poučevanja. Ta kontrola je sedaj prešla v roke drobje centralne vlade. V širšem smislu to pomeni, da so doslej cerkvene avtoritete izvajale prevelik vpliv na vzgojo mladine v osnovnih šolah v škodo fašizma in fašistični vzgoji.

Fašistična vlada namerava tudi omejiti svobodo poučevanja v privatnih šolah. Te in druge mere, ki jih vlada pripravlja, se v skladu s prejšnjimi njenimi izjavami, da mora imeti fašizem popolno kontrolo nad vzgojo mladine.

Medtem se pa napadi na papeža v fašističnem časopisju nadaljujejo. Pogajanja za končanje spora med Vatikanom in vlado so se izjalovila. Vsa Italija napeto pričakuje izida konference direktorja fašistovske stranke, ki se odpravi v tork in na kateri bo imel Mussolini govor, v katerem bo pojasnil nadaljnje smerice vlade.

Fašistični list "Popolo di Roma" je obtožil francoskega jezuita monsignorja Michaela Herbigneyja, da je predlagal papežu naj zapusti Vatikan in odide na karksi otok, ki naj postane sedež katoliške cerkve. List je posvaril Herbigneyja, naj postane bolj smeren v svojih aktivnostih, da se izogne posledicam.

Isti list je priobčil tudi napad na ameriškega duhovnika Francis Spellmana. Obtožuje ga, da je nesel papeževce enikliko, ki je vsebovala obsodbo fašističnega režima, v Pariz, ter da je prejel finančno pomoč od ameriške katoliške duhovščine za politične aktivnosti proti fašističnemu režimu.

Organiziranje tekstilnih delavcev
Boston, Mass. — R. Berkman, kateri je bil v prošlem februarju obsojen na mesec dni zapora radi aktivnosti v stavki tekstilnih delavcev proti Lawrence American Woolen Co., vodi uspešno kampanjo za organiziranje delavcev v tovarni Billerica Textile Co. Kompanija upsluje več tisoč delavcev, od katerih sta dve tretjini že organizirani.

Preselitve urada delavske organizacije
Amsterdam. — Glavni stan Mednarodne federacije strokovnih unij, ki je bil od njene ustanovitve v Amsterdamu, se bo preselil v Berlin.

Sloves Schwabovoga mesta na prodaj

Bethlehem prodaja tovarnarjem svoje openšaparstvo. — Za delavstvu naklonjene podjetniški prostora v njem

Bethlehem, Pa. — (FP) — Bethlehem, Schwabovo mesto, ki ima openšaparaki rekord na vzhodu, je pričel posnemati bizniške interese na jugu do pike. Mesto, ki se je do sedaj branilo novih tovarnarjev, je čez noč postalo "podjetno" in pričelo voditi agitacijo za priseljevanje novih tovarnarjev. Ogromne tovarne Bethlehem Steel korporacije so bile edine delavnice v mestu.

Agitacijo vodi trgovska zbornica, ki je neoficielna vlada v mestu, kjer je vsaka delavska organizacija tabu — prepovedana. To dejstvo — netoleriranje delavskega gibanja — naglašava v svoji kampanji in pravi, da je mesto nedotakljivo pred unijami.

Zbornica kaže na mesta, kjer so stavke, med drugimi tudi na Allentown in Easton, kjer je v teku štrajk nogavičarskih delavcev, in jih primerja s openšaparstvom v Bethlehemu. Poleg "mirnega" delavstva ponuja zbornica novim podjetnikom prazne tovarne z nizko stanarino ter druge ugodnosti.

Agitacijo vodi artiat Bentley skupno s tajnikom trgovske zbornice. Za svoje delo prejema na teden \$70 in komisije. Prej je bil uposlen v različnih mestih Nove Anglije, iz katerih se je tekalna industrija izselila na jug, na njih mesta pa je on privabil nove tovarnarje, ki plačujejo delavkam od tri do sedem dolarjev mesečno.

Bethlehem pa ne mara podjetnikov, ki bi uposlevali unijske delavce. Tak podjetnik bi težko našel prostor za svojo tovarno. Gotovo je pa to, da bi ne mogel dobiti bančnih ugodnosti in kreditov, brez katerih bi mu bila eksistenca onemogočena.

Generalna stavka v Španiji

Sindikalisti napovedujejo, da bo 800,000 delavcev zastavkalo

Madrid, 13. maja. — Sindikadno, levičarska organizacija, je za danes oklicala generalno stavko, ki naj podpre uslužbenec telefonске kompanije, katero lastujejo ameriški interesi. Stavka telefonskih uslužbencev je bila napovedana pred štirimi dnevi.

Sindikalistična unija hoče na ta način prepričati ljudstvo, da je ona prava borilka za interese proletariata, ker so člani socialistične stranke v vladi postali preveč "uradni." Namen sindikalistov je, napraviti čimveč preglavic vladi pred otvoritvijo parlamenta, ki prične v tork z zasедanjem.

Sindikalisti pripovedujejo, da bo več kot 800,000 delavcev pustilo delo v pondeljek.

AMERIŠKA VLA DA NE MORE POMAGATI NEMČIJI

Pomožni državni tajnik obljubi sodelovanje ameriških bankirjev z evropskimi finančniki pri reševanju krize

Washington, D. C., 13. jul. — Zagotovilo, da so ameriški bankirji pripravljivi sodelovati pri reševanju nemške finančne krize, toda vodstvo prepučajo evropskim centralnim bankam, vsebuje izjava, ki jo je sinoči podal namodestni državni tajnik William Castle.

"Načelniki glavnih centralnih evropskih bank, med temi voditelji angleške državne banke ter francoske državne banke, se bodo jutri sestali s direktorji banke za mednarodna plačila v Baslu in bodo hédvomno razpravljali o finančni krizi v Nemčiji", ar glasi Castleova izjava. "Načrti za solucijo položaja morajo biti napravljeni na tem sestanku in kot sem poučen, bodo pri tem sodelovali tudi ameriški bankirji."

Castle je dal razumeti, da ameriška vlada ne pripravlja nobene akcije v zvezi s nemško finančno krizo. Visoki vladni uradniki opazujejo razvoj situacije in so v stalnih stikih s finančniki v New Yorku.

Tajnik Castle je naznanil, da je državni department sinoči prejel telegram od ameriškega poslanika v Berlinu, ki opisuje finančno situacijo v Nemčiji in napoveduje reane posledice v slučaju finančnega poloma.

Ogden L. Mills, pomožni zakladniški tajnik, je sinoči izjavil da je ameriška vlada potem Hooverjevoga načrta storila kolikor je mogla za ublažitev nemških finančnih obveznosti, napram Franciji in drugim evropskim državam in to je vse, kar je mogoče napraviti.

Same miserija je stabilizirana

Sydney, Kanada. — "V tej deteli se je že veliko govorilo o stabiliziranju tega in onega — o stabiliziranju prevoznih cen, denarja, pšenice, itd. — toda vse kar smo stabilizirali je miserija," je izjavil S. E. Muggah, član mestnega odbora.

Kakor v drugih kanadskih mestih, tako tudi v Sydneyju prevladuje velika brezposelnost. Mestni svet je nedavno dovolil vsoto \$50,000 za podpiranje brezposelnih in nadaljnjih \$25,000 za ustanovitev mestne posredovalnice za delo.

Vzrok velike bede v Kanadi

Ottawa, Kan. — Glavni vzrok za veliko pomanjkanje in revščino med kanadskimi farmerji je skrahiranje poljedelstva. Leta 1928 je Kanada pridelala okrog štiristo milijonov bušjev pšenice, katere cena je bila \$1.25 za bušelj. Farmerji so dobili zanjo pol milijarde dolarjev.

Letošnji pridelek se cenil na okrog dvesto milijonov bušjev, ki bo po sedanjih cenah prinesel farmerjem le okrog 125 milijonov dolarjev.

Nova pretveza za redukcijo mezd

Oljna družba dala v najem tovarno "novi" kompaniji, ki je takoj reducirala mezde

Los Angeles. — General Petroleum Corporation of California, podružnica Standard Oil Co., se je poslužila nove zvijače za reduciranje mezd v svojih tukajšnjih tovarnah. Delavnice z vsami stroji in upravnimi osebje je dala v najem "novi" Vernon Tool kompaniji, ta pa je takoj reducirala plače strojnikom in kotlarjem od 10 do 20 odstotkov.

To sicer ni nov trik kompanij, oddajati delo drugim kompanijam. Je pa nova maska v tej depresiji za redukcijo mezd, ker si je Petroleum korporacija v javnosti enostavno umila roke potem, ko se je poslužila Vernon Tool kompanije, češ da ni odgovorna za redukcijo.

"Nova" uprava delavnice je v lath rokah kot je bila prejšnja. Upravitelj Harry Isaak, ki prejema \$12,000 na leto, je leti kot prej in prav tako tudi superintendent George Pentress s \$500 mesečne plače.

Delavci so izgubili tudi kompanijsko zavarovalnino za smrtnino s to transakcijo, kar le pokaže, koliko je vredna kompanijska "dobrodelnost," s katero so velike korporacije lovile kaline v dobi "prosperitete." Z "dobrodelnostjo," zapopadeno v podarjenih zavarovalnih policah, so si kupovale lojalnost delavcev. Namen: ponižno delavstvo, so tudi dospeli in za to svojo lojalnost delavstvo prejema sedaj batine.

Odškodnina tožba proti policiji

Rezultirala je iz policijskega napada na demonstrante

Akron, O. — (FP) — Barber-tonski policaji bodo morda spoznali, da je pretepanje delavcev ena stvar, toda napad na časopisna poročevalce povsem druga.

V demonstraciji, ki jo je nedavno organizirala Mednarodna delavska obramba v znak protesta proti policiji, ki ni hotela uvesti preiskave v zadevi ugrabljenca C. L. Alexandra, je četa izredne policije napadla množico s količki in plinskimi bombami. Žrtve policijske nasilnosti so bili demonstranti, opazovalci in časopisni poročevalci.

Frank Demshaw, poročevalec lista "Akron Beacon-Journal," je bil tako pretepen, da bo najbrž ogiubil. Demshaw je sedaj vložil tožbo proti policaju Harry R. Whitta, ki ga je pretepel, in zahteva odškodnino \$50,000. Drug teh je bilo vložnih več drugih odškodninskih tožb proti policajem, policijskemu načelniku in županu.

Green za delitev dela

Washington, D. C. — V juljski številki "American Federationista" agitira Green, predsednik Ameriške delavske federacije, za razdelitev dela, "kolikor ga je še," med vse delavce. Naglašata tudi potrebo redukcije tednika na pet dni ter opozicijo proti redukciji plač.

Nikjer pa ne omenja potrebo izrednega zasedanja kongresa za odpono brezposelnim, niti ne, da je dolžnost vlade, da prevzame skrb za sedem milijonov brezdelcev in njihovih družin.

Razporočni zakon v Indiji

Baroda, Indija, 13. jul. — Maharadža province Baroda je podpisal zakonski osnutek, ki dovoljuje ločitve zakonov. To je prva legalna odredba v zgodovini Indije, ki dovoljuje Hindujcem pravico razporoke.

Nemški fašistični list suspendiran

Monakovo, Nemčija, 13. jul. — Da prepreči fašistične aktivnosti, je vlada včeraj suspendirala Hitlerjev "Voelkische Beobachter" za tri tedne.

KANADA PERE SVOJ TEAPOTDOMSKI ŠKANDAL

Preiskava koruptne transakcije, v katero je zapletena prejšnja vlada in elektrarski trust. — Gre za mnogo milijonov ljudske imovine

Ottawa, Kan. — (FP) — Kanadska vlada je pričela preiskavati neko koruptno transakcijo, ki obeta postati kanadski teapoddomski škandal. V transakcijo, v kateri gre za mnogo milijonov vrednosti naravnih zakladov — vodnih sil — so zapleteni štirje senatorji, prejšnja vlada in Beauhanoirs Power kompanija.

Na sled škandala je prišel poslanec Robert Gardiner, voditelj United Farmers stranke, ki je zahteval v parlamentu, da vlada zadevo preišče. Preiskovalna komisija je takoj naletela na gnoj in smrad se je pričel širiti.

Beauhanoirs interesi so dobili od prejšnjega kabineta dovoljenje, da zgrade vodni kanal iz reke St. Lawrence. Dovoljenje, ki je protustavno, ker ima to pravico le parlament, dovoljuje zgradbo 1100 čevljev širokega kanala, družba pa je začela graditi 4000 čevljev širok prekop, kar pomeni, da bi odtegnila ves tok vode iz reke St. Lawrence.

Kot promoter te transakcije je prijatelj prejšnjega premijerja Kinga, senator W. L. McDougall, ki je obdošen, da je prejel za svoje delo vrednostnih papirjev za 50 milijonov dolarjev in \$780,000 v gotovini. Prizadeti so še trije senatorji, val imenovani po bivši liberalni vladi.

Transakcija ima dvojen namen: prilaistiti si vodne sile v svrhu produkcije elektrike in preprečiti poglabitev St. Lawrence reke, čemur nasprotujejo mogočni interesi na obeh straneh državne meje.

J. S. Woodsworth, voditelj delavske stranke, je rekel, da je prepričan, da je cela transakcija nelegalna in da so delničarji Beauhanoirs korporacije v enaki policijski kot oseba, ki sprejme ukradeno blago.

Premijer Bennett je rekel, da je preiskava res odkrila nekaj izredno sumljivih, da pa so delničarji upravičeni do protekcije, akoprav je firma lahko kriva.

"Ako se zahteva od korporacije," ga je zavrnil Woodsworth, "da izda nekaj bonov, v katerimi zakrije svoje nelegalne čine," potem je potrebno, da čimprej aremenimo zakonik. Odvetniki navadno ne razlikujejo med majhno in veliko tatvino, ampak je še čas, da se napravi konec tatvini ljudskega imetja."

Strojne palke proti stavkarjem

Kompanija bo skušala s pomočjo državne milice potlačiti odpor stavkarjev

Central Falls, N. J., 13. jul. — Strojnico so bile postavljene na streho tovarne General Fabrics Co. državni miličniki so se pa oborožili s plinskimi bombami z namenom, da preprečijo obnovitev izgradov, v katerih je bilo več ljudi ranjenih v prošlih par dneh.

Zadnji izgredi so bili v soboto, ko je več kot dvatisoč delavcev demonstriralo pred tovarno. Govorice, da komunisti iz Bostona nameravajo priti na pomoč stavkarjem, so napravile veliko razburjenje. Policija in miličniki se pripravljajo, da potlačijo odpor stavkarjev z oboroženimi silo.

Stavka proti General Fabrics Co. traja že od 8. maja. Krog 800 delavcev je pustilo delo, ko jim je družba reducirala mezdo in uvedla nove metode priganjstva.

Konflikt med policijo in komunisti v Harbertonu, O., kjer so policaji metali bombe s plinom za solzenje v množico.

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZVEZE

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Piknik Zadrzne zveze

Collinwood, O. — Ena najpomembnejših naših domačih ustanov na vzhodnem delu Clevelanda...

Posnemala. V priznanje je žela velik aplavz, ki ga je zaslužila.

Glavni govornik je bil znani mladenič "Lindy" Lokarjev iz Clevelanda, O., ki je tudi gl. odbornik SNPJ.

da je samo podpora jednota, katere je moj mož član veliko let. Po pravici povedano, mi še danes ne vemo, kaj ta klub pomeni...

Podpiramo 5 delavskih listov in organizacij že leta in leta in ne kričimo. Molčimo in pomagamo kolikor moremo.

Kar se tiče soc. čarterja, bodi v pojasnilo to: Bilo je petek popoldne. Čistila sem stene v dvorani.

Izkreno se zahvačujem vsem udeležencem na skupnem pikniku in vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da je bil naš piknik velik uspeh.

Na 2. julija je preminul br. Frank Sterk, član društva 145 SNPJ in društva SPD.

Dva važna piknika Cleveland, O. — Na socialističnem pikniku, ki ga priredi soc. stranka v Clevelandu v nedeljo 26. julija v Rybakovem parku...

Socialisti v Clevelandu so pridno na delu, da napravijo njihov piknik uspešen, obenem si pa tudi prizadevajo, da odpravijo iz mestne zbornice krivice in graft, ki nima para v državi.

Ko sem prišla v La Salle, sc. bili Lasallčani prijazni in dobri. Igre smo prirejali v Slov. domu pelinamo enkrat vsi skupaj v domu, drugič vsi skupaj v cerkvi.

Skupni izlet uspel Moon Run, Pa. — Zadnjič sem poročal, da je tukajšnji rov, last pittsburske premogokopne družbe, bil zaprt tri leta, a je spet pričel obratovati dne 6. t. m.

Poročilo o konvenciji Belleville, Ill. — Edmundson je otvoril 5. sejo ob 9. dopoldne dne 8. julija. Predložil se je brzojavko iz Orienta, Ill., od kjer nam pozdravljajo tamkajšnji premarjarji in nam zagotavljajo svojo podporo 100%.

Lep dobiček je dobila rojakinja M. Cirpanovich iz Butta, Mont., na listek a številko 6496. Dohila je Maytag pražni stroj.

Sledilo je poročilo o poverilnega odbora, ki poroča, da so na konvenciji Illinoiski premarjarji zastopani 80% (Ploščanje). Na vrsto so prišle resolucije, o katerih se je debatiralo ves dan.

Popoldan je nastopil pomočni odbor za rešitev Mooneyja. O stroje je obsojal taktiko naših izdajalskih voditeljev Greena, Lewisa, Wolla itd. in tudi Ameriško delavsko federacijo.

Popravek Milwaukee. — V mojem dopisu o pikniku društva št. 16 SNPJ, ki se vrši 26. julija, je v kapitalu napaka.

Nikola Tesla

Nikola Tesla, svetovno znani srbski učenjak in iznajditelj na polju elektrotehnike, je pred nekaj dnevi slavil svoj 75-letni rojstni dan.

Teslova skromnost je kriva, da ga širša ameriška javnost čisto malo pozna, daši živi in dela v Ameriki že čez 60 let.

Zadnjih trideset let Tesla neprenehoma eksperimentira na transmisiji brezžične gonilne sile.

Slavni petinsedemdesetletnik je rekel, da upa, da bo še živel toliko časa, da uresniči to svojo največjo ambicijo.

Mrtev devet ur Pred nekaj dnevi so listi sporočili dogodek iz Philadelphia, ki je izvalil mnogo komentarjev, največ čudnih.

Dva zdravnika, ki sta bila poklicana, sta brez pomisleka izjavila, da je Dugan že mrtev. Njegovo trce je prenehalo utripati, dihal ni več saj tudi ni mogel, ker so bila pljuča polna vode in blata.

Kasneje je povedal, da ga je v vodi zagrnila tema in potem je vse izgubil. Bilo je spanje brez sanj in vsega, dokler ni spet prišel k življenju.

Ta dogodek se je zdel listom tako važen, da so ga komentirali z vprašanjem, dali je bil Dugan v resnici mrtev devet ur ali samo v nezavesti.

Ni bil to prvi dogodek te vrste. Mnogo ljudi je oživel, ko so bili dejansko mrtvi. Take slučaje omenjajo iz zadnje vojne.

V Nemčiji vedno manj porok Stevilo porok pada v Nemčiji od leta do leta, število za ženitev godnih moških in žensk pa je od leta do leta višje.

Stevilo porok vpliva seveda kolikor toliko, tudi na število porokov. Tudi to število stalno pada. Večina statističarjev je mnenja, da je vzrok tega pojava ajna gospodaraka kriza in brezposelnost, ker se nihče ne mara poročiti, dokler ne ve, kako bo samega sebe preživeljal.

Štrajk ni nesreča!

Delavec je vsak dan v šoli in vsak dan se uči.

Kakor vse krčkanke in civilizirane dežele, imajo tudi Združene države svoj Rdeči križ, ki se smatra za humanitarno organizacijo in katere naloga je, da pomaga ljudem, če jih zadene večja nesreča.

Med temi državami je tudi Pennsylvanija, velika in bogata država, bogata na jeklu in premogu.

Pennsylvanija ima governerja, Pinchota po imenu, ki velja za liberalca. To besedo — liberalca — je treba razumeti v ameriškem smislu, ne v starokrajskem.

Vodstvo ameriškega Rdečega križa je v Washingtonu. Kak je bil odziv na Pinchotov apel? Predsednik Rdečega križa je hitro odgovoril Pinchotu, da z njegovim (Pinchotovim) apelom ne bo nič.

Pinchot zdaj razume in rudarji razumejo. Rdeči križ pomaga le ob nesrečah, ki so "an act of God" ali božje delo.

Zdaj razumemo in vemo. Toda, če se ne motimo, je ameriški Rdeči križ zelo aktiven, kadar Amerika napove vojno.

Če je stvar taka — seveda se lahko motimo — je stavka rudarjev in vsaka stavka tudi božje delo! Pokojni Wilson je pojasnil, predno je umrl, da je bila svetovna vojna rezultat ekonomske rivalitete v Evropi.

Vse skupaj — odkladanje odgovornosti na nekega Boga — je kajpada bunkum. Vodstvo Rdečega križa je moralo imeti izgovor, da odreče pomoč stavkarjem, pa je našlo omenjeno mizerno pretvezo.

Prvi govornik — ne govornica — je bila naša dobroznana mladenka Jane Fradelova iz Latroba, Pa. Dasi je še precej mlada, je pa pokazala, da ima smisel za delo SNPJ.

Štrajk ni nesreča!

Delavec je vsak dan v šoli in vsak dan se uči.

Kakor vse krčkanke in civilizirane dežele, imajo tudi Združene države svoj Rdeči križ, ki se smatra za humanitarno organizacijo in katere naloga je, da pomaga ljudem, če jih zadene večja nesreča.

Med temi državami je tudi Pennsylvanija, velika in bogata država, bogata na jeklu in premogu.

Pennsylvanija ima governerja, Pinchota po imenu, ki velja za liberalca. To besedo — liberalca — je treba razumeti v ameriškem smislu, ne v starokrajskem.

Vodstvo ameriškega Rdečega križa je v Washingtonu. Kak je bil odziv na Pinchotov apel? Predsednik Rdečega križa je hitro odgovoril Pinchotu, da z njegovim (Pinchotovim) apelom ne bo nič.

Pinchot zdaj razume in rudarji razumejo. Rdeči križ pomaga le ob nesrečah, ki so "an act of God" ali božje delo.

Zdaj razumemo in vemo. Toda, če se ne motimo, je ameriški Rdeči križ zelo aktiven, kadar Amerika napove vojno.

Če je stvar taka — seveda se lahko motimo — je stavka rudarjev in vsaka stavka tudi božje delo! Pokojni Wilson je pojasnil, predno je umrl, da je bila svetovna vojna rezultat ekonomske rivalitete v Evropi.

Vse skupaj — odkladanje odgovornosti na nekega Boga — je kajpada bunkum. Vodstvo Rdečega križa je moralo imeti izgovor, da odreče pomoč stavkarjem, pa je našlo omenjeno mizerno pretvezo.

Štrajk ni nesreča!

Delavec je vsak dan v šoli in vsak dan se uči.

Kakor vse krčkanke in civilizirane dežele, imajo tudi Združene države svoj Rdeči križ, ki se smatra za humanitarno organizacijo in katere naloga je, da pomaga ljudem, če jih zadene večja nesreča.

Med temi državami je tudi Pennsylvanija, velika in bogata država, bogata na jeklu in premogu.

Pennsylvanija ima governerja, Pinchota po imenu, ki velja za liberalca. To besedo — liberalca — je treba razumeti v ameriškem smislu, ne v starokrajskem.

Vodstvo ameriškega Rdečega križa je v Washingtonu. Kak je bil odziv na Pinchotov apel? Predsednik Rdečega križa je hitro odgovoril Pinchotu, da z njegovim (Pinchotovim) apelom ne bo nič.

Pinchot zdaj razume in rudarji razumejo. Rdeči križ pomaga le ob nesrečah, ki so "an act of God" ali božje delo.

Zdaj razumemo in vemo. Toda, če se ne motimo, je ameriški Rdeči križ zelo aktiven, kadar Amerika napove vojno.

Če je stvar taka — seveda se lahko motimo — je stavka rudarjev in vsaka stavka tudi božje delo! Pokojni Wilson je pojasnil, predno je umrl, da je bila svetovna vojna rezultat ekonomske rivalitete v Evropi.

Vse skupaj — odkladanje odgovornosti na nekega Boga — je kajpada bunkum. Vodstvo Rdečega križa je moralo imeti izgovor, da odreče pomoč stavkarjem, pa je našlo omenjeno mizerno pretvezo.

Štrajk ni nesreča!

Delavec je vsak dan v šoli in vsak dan se uči.

Kakor vse krčkanke in civilizirane dežele, imajo tudi Združene države svoj Rdeči križ, ki se smatra za humanitarno organizacijo in katere naloga je, da pomaga ljudem, če jih zadene večja nesreča.

Med temi državami je tudi Pennsylvanija, velika in bogata država, bogata na jeklu in premogu.

Pennsylvanija ima governerja, Pinchota po imenu, ki velja za liberalca. To besedo — liberalca — je treba razumeti v ameriškem smislu, ne v starokrajskem.

Vodstvo ameriškega Rdečega križa je v Washingtonu. Kak je bil odziv na Pinchotov apel? Predsednik Rdečega križa je hitro odgovoril Pinchotu, da z njegovim (Pinchotovim) apelom ne bo nič.

Pinchot zdaj razume in rudarji razumejo. Rdeči križ pomaga le ob nesrečah, ki so "an act of God" ali božje delo.

Zdaj razumemo in vemo. Toda, če se ne motimo, je ameriški Rdeči križ zelo aktiven, kadar Amerika napove vojno.

Če je stvar taka — seveda se lahko motimo — je stavka rudarjev in vsaka stavka tudi božje delo! Pokojni Wilson je pojasnil, predno je umrl, da je bila svetovna vojna rezultat ekonomske rivalitete v Evropi.

Vse skupaj — odkladanje odgovornosti na nekega Boga — je kajpada bunkum. Vodstvo Rdečega križa je moralo imeti izgovor, da odreče pomoč stavkarjem, pa je našlo omenjeno mizerno pretvezo.

Štrajk ni nesreča!

Delavec je vsak dan v šoli in vsak dan se uči.

Kakor vse krčkanke in civilizirane dežele, imajo tudi Združene države svoj Rdeči križ, ki se smatra za humanitarno organizacijo in katere naloga je, da pomaga ljudem, če jih zadene večja nesreča.

Med temi državami je tudi Pennsylvanija, velika in bogata država, bogata na jeklu in premogu.

Pennsylvanija ima governerja, Pinchota po imenu, ki velja za liberalca. To besedo — liberalca — je treba razumeti v ameriškem smislu, ne v starokrajskem.

Vodstvo ameriškega Rdečega križa je v Washingtonu. Kak je bil odziv na Pinchotov apel? Predsednik Rdečega križa je hitro odgovoril Pinchotu, da z njegovim (Pinchotovim) apelom ne bo nič.

Pinchot zdaj razume in rudarji razumejo. Rdeči križ pomaga le ob nesrečah, ki so "an act of God" ali božje delo.

Zdaj razumemo in vemo. Toda, če se ne motimo, je ameriški Rdeči križ zelo aktiven, kadar Amerika napove vojno.

Če je stvar taka — seveda se lahko motimo — je stavka rudarjev in vsaka stavka tudi božje delo! Pokojni Wilson je pojasnil, predno je umrl, da je bila svetovna vojna rezultat ekonomske rivalitete v Evropi.

Vse skupaj — odkladanje odgovornosti na nekega Boga — je kajpada bunkum. Vodstvo Rdečega križa je moralo imeti izgovor, da odreče pomoč stavkarjem, pa je našlo omenjeno mizerno pretvezo.

Štrajk ni nesreča!

Delavec je vsak dan v šoli in vsak dan se uči.

Kakor vse krčkanke in civilizirane dežele, imajo tudi Združene države svoj Rdeči križ, ki se smatra za humanitarno organizacijo in katere naloga je, da pomaga ljudem, če jih zadene večja nesreča.

Med temi državami je tudi Pennsylvanija, velika in bogata država, bogata na jeklu in premogu.

Pennsylvanija ima governerja, Pinchota po imenu, ki velja za liberalca. To besedo — liberalca — je treba razumeti v ameriškem smislu, ne v starokrajskem.

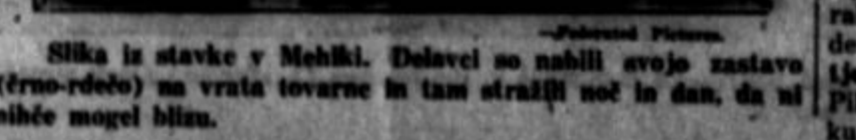
Vodstvo ameriškega Rdečega križa je v Washingtonu. Kak je bil odziv na Pinchotov apel? Predsednik Rdečega križa je hitro odgovoril Pinchotu, da z njegovim (Pinchotovim) apelom ne bo nič.

Pinchot zdaj razume in rudarji razumejo. Rdeči križ pomaga le ob nesrečah, ki so "an act of God" ali božje delo.

Zdaj razumemo in vemo. Toda, če se ne motimo, je ameriški Rdeči križ zelo aktiven, kadar Amerika napove vojno.

Če je stvar taka — seveda se lahko motimo — je stavka rudarjev in vsaka stavka tudi božje delo! Pokojni Wilson je pojasnil, predno je umrl, da je bila svetovna vojna rezultat ekonomske rivalitete v Evropi.

Vse skupaj — odkladanje odgovornosti na nekega Boga — je kajpada bunkum. Vodstvo Rdečega križa je moralo imeti izgovor, da odreče pomoč stavkarjem, pa je našlo omenjeno mizerno pretvezo.

Služi iz stavke v Mehiki. Delavci so nabili svojo zastavo (črno-rdečo) na vrata tovarne in tam stražijo noč in dan, da ni nihče mogel bliž.

Lidija Seffulina:

VIRINEJA

Za Prosveto prevedel Mile Klopčič

I.

Savelij Magara je bil že v svojem devetindesetem letu, ko ga je obiskal Bog. Kar iznenada in nepričakovano ga je v notranosti spreletelo. Savelijeva žena se je prebudila v polnočni uri duhov, ozrila se je po koči in prestrašeno zakričala:

"Kaj je s teboj, Magara? Saj si ves čemern v obraz. Tudi meni je bilo, ko sem se zbudila, kakor bi me bil kdo od strani sunil. Ozrila sem se okrog sebe, opazila v sobi ob tej nenavadni uri luč, tebe pa ni v postelji. Kaj imaš? Te zavija po trebuhu? ... Ali pa ti je slabo? Tamkaj na polici v kotu pri svetilnikih podobah je blagoslovljena voda ..."

Savelij je gledal s svojimi mračnimi, sivimi očmi čemerno izpod košatih obrvi, si pogladil polno rdečo brado in vzdihnil tako globoko, da so se stresla njegova široka, močna ramena. Potem je presekal svojo ženo z zamolkim glasom:

"Pusti me v miru! Pravkar sem imel privid. Prikazal se mi je neki božji služabnik, ne vem kakšnega imena in dostojanstva pred bogom — ali mučenik, sveti svetnik, ne vem ... Bilo je, ko da je stal tu ob mizi in me arditno poklical: 'Savelij Jegorov Magara! Bil je slaboten, pritlikav dečko in popolnoma preprost, njegov glas pa ni bil kar tako. Po glasu bi sodil, da je bil kak običnski pisar. Sprva se v svoji dremavici tudi nisam domislil, da je bil prišel od boga.' Menil sem, da imam plačati davek. In tako sem na tistem močno preidnjem v svojo brado: 'Kaj hočeš tu,' sem si mislil, 'bes te plentaj! Kaj žens občinskega-pisarja k meni?' V svoji notranosti pa sem že čutil, da ni občinski pisar. Bilo mi je kot bi imel led v drobovju, od znotraj navzven me je zmrazilo in spreletelo me je kot kurja polt."

Ne toliko besede same, marveč silen plaz besed je staro prestrašil. Magara ni bil zgovoren, težak jezik je imel. In zdaj kar na mah je začel govoriti kot bi se vtrgal hudournik!

"Ah ti ljuba Mati božja! Sveta, sveta, sveta! O Gospod Bog, oče neboški! ... Poslušaj, mogoče sploh ni bil svetnik, marveč čarovnja Strepšiša, mordvinske babnice. Mož si, ki še nimaš zasluženja pred Bogom, kakšen vnet molivec pa tudi nisi. Zakaj bi se potem potrudil svetnik k Tebi? Moji nekoliko, dobro molitev izmolil. Mogoče to je: Da bi vstal Bog in razlil svojo milost na nas ..."

Savelij je jeno zarenčal nanjo: "Ne čenčaj s svojimi nečednim babjim jezikom! Molči, ti! Še prebudila boš mlade v prednji sobi. To pa naj ostane za zdaj še skrivnost. Tebi sem povedal le zaradi tega, ker sem vse svoje grehe storil skupno s teboj. Svetnik božji, rečem ti, ni je imenoval božje ime in ukazal, naj molim neutrudno in iskreno. Božji pret je pokazal name. Odtod je stopil mraz v moje notranost. Trikrat se je privid ponovil."

Stara je vzdihovaje ogrnila svojo lopico, si pokrila glavo s rjuho in se naglo ter prestrašeno pokrivala:

"Sveta, triročna Mati božja! Bog, ti moj Bog! Svet, svet ..."

"Tak počakaj, ne moti me! Ne vsiljuje se s svojim ženskim mesom, ne akruni moje molitve. Jas pa začnem pri tej priči moliti."

Dvignil se je, sklonil težko svoje veliko telo, se sgrudil na kolena in molil. Prav do tal se je priklanjal, prav do solnčnega vzhoda.

Od tiste noči je bil kmet mrke volje. Magara je bil že poprej ves čemern. Le redko-

kaj so gledale njegove oči prijazno, smejeati pa se sploh ni mogel. V kratkih trenutkih dobre volje je le topo renčal. Trikrat na leto pa ga je iznenada prevzelo: tedaj se je dolgo časa nalival z žganjem. Piljan je divjal kot nor. Dirjal je okrog, razbil vse, pretepaj ženo in otroke, da je počival nad njimi. Najstarejšo hčer je tako pretepel, da je oglušila. Na enem uesu je ostala gluha za zmerom in postala je strašljiva. Včasih je govorila kakor bi bila ponorela. Ko pa je prešel čas, je živel Magara svoje redno življenje. Ljudje so ga cenili radi njegove pridnosti pri gospodarstvu in služnji. Zdal pa se je vse izpremenilo. Svojo kmetijo je prepustil svojemu zetu, ki ga je bil kot moža svoje najmlajše hčere vzel v hišo. Gledal je preko glave svojega zeta v daljo, ko mu je s stroгим glasom govoril:

"Pusti me odslej z gospodarstvom popolnoma v miru. Delaj kakor hočeš. Če moreš, varčuj in pridobivaj, če pa se ne maraš ubijati, potem radi mene lahko raztresiš posestvo v vse vetrove. Meni pa je bilo ukazano drugo opravilo! Živeti moram v strogi molitvi in po postu. In ti me s svojimi vprašanji ne smeš voditi v izkušnjava."

Sporočili so ostalim hčeram, ki so se bile primožile v ostale vase. Naglo so se pripeljale s svojimi možmi. Koča je bila polna žensk, da si komaj dihal v njej. Začele so klepetati in stokati in aieherna je hotela vedeti boljše nasvet. Tedaj je Savelij jezno udaril z ного ob tla, zakričal nanje dvije ter odšel iz hiše. Zunaj vasi si je zgradil hišo iz prsti. Pozimi je molil v njej, poleti pa je molil na skali pod goro. Njegova družina mu je na njegov ukas prinášala borno hrano.

V spodnji Agirovki so se spocetka čudili, potem pa so začeli Magaro častiti. Saj poglavitno je bilo to, da je bila ta reč Bogu všeč; zakaj tudi za svoje sovaščane je molil, in to jim je ugajalo zaradi zunanjih ljudi. Bil je prvi sveti božji služabnik iz mordovinsko-ruskoga dela vase Agirovke. Ze pred Magaro je Bog navdihnil tudi druge ljudi iz okolice. Toda to so bili povelčni sektaši in staroverniki stroge vere. Bivali so na hribu v isti Agirovki. Spodnja Agirovka je sicer izpolnjevala predpise krsta, poroke, pogreba in spovedi, vendar hladno in brez varke vneme. Pripadala je k kuzajinski fari, katere farna cerkev je bila 15 kilometrov oddaljena in vrhu tega še ločena od vase z reko brez mostu. Svoje cerkve niso postavili, v molitvnicah starovernih pa kmetje niso marali. Zdal jih je ovirala reka, zdaj spet niso utegnili, ker so bili s svojimi kmetimi opravili prevaž zaposleni. Tako se je dogajalo, da so redkokdaj prihajali v cerkev. Kuzajinski pop je vsej fari očrnil agirovske ženske v hudi pridigi s temelje besedami:

"Očiščujoče molitve ne molijo štirinajsti dan po porodu, kakor predpisuje cerkev, marjor pridejo molit v cerkev šele tik pred prihodnjim porodom."

Tako se je zgodilo, da je bila spodnja Agirovka v božjih rečeh v zadnji vrsti. In zdaj nenadoma je imela svoje priprošnjike pred Bogom. In vest o Magari se je razširila daleč v sosedne občine. Is leta v leto se je krepil v molitvi. Bilo je v tretjem letu njegovih molitev — na skali si opasal še dve vdolbinici, sledi Savelijevih kolen — ko se mu je začel Bog prikazovati v prividih. Magara je začel prerokovati. Nekega dne — bil je praznik — je prišel v vas in oznanil na cesti starih ljudem:

(Dalje prihodnjiki)

možnega samca. Že je bila na tem, da bi pred njim sklenila roke in mu vsa prevaro priznala. Toda grlo ji je bilo presuho in beseda ni hotela iz ožke ječe. V tej zmedbi je priskočil vabitelj na pomoč. Ponudil ji sladkega peciva in čašo prvovrstne malage.

"Ne zamerite, draga gospodična, da sem vas nadlegoval," je prišel z resnim glasom. "Prišel bi bil k vam v važni zadevi. Pa se mi je zdelo kočljivo izpregovoriti vpričo vaših sorodnikov. Brez njihju sem namerjal stvar za zdaj spraviti na čisto ... Vidite ... čast mi je ... prositi za roko vaše sestrične, gospodične Tilike!"

"Kaj takega, gospod upravitelj! Kdo bi se bil nadejal! Ne najdem izraza, da bi se zahvalila vaši pozornosti ... Ampak ... ampak, veste, vaše vprašanje me je zadelo nepripravljeno. Ne vem, ali morem razpolagati z osebo, ki že drugo leto poseča vaseučilišče. Ona sama vam bo morala dati odgovor."

"Seveda, seveda," se je žuril snubeč. "saj to sem si mislil. Moja namera je bila, da je pripravite na ta problem in me kasneje obvestite. Gospici Tiliki pri meni ne bo slabo. Studije lahko na klin obesi, če jo to bolj veseli. Jas sem sicer že nekoliko plašast, ali glede gnotnega stanja si mi danes ni več treba beliti las."

"Torej ob priliki na svidenje, gospod upravitelj," se je poslavljala Tilda. "Vam že sporočim, kaj se je ukrenilo."

Zelo se ji je mudilo, saj je bila kakor na ostrini meča, nevedoč, na katero stran naj se prevegne. Če bi Tilika slučajno hotela sgrabiti ter izrabiti ponudbo, ki bilo vse v redu. Dr. Poberaj bi ji nemara odpustil, že na račun navideznega svaštva, kadar bi mu priznala resnico.

Ko je bila naša tropersana deteljica zbrana za mizo pri kosilu, je gospodična ves čas nepokojno menčala, kako naj prične. Tu pa jo prehitil Tilen Gornik, ki je vadilni kozarec, rekoč:

"Gospodična sestrična, ajutvo, sestrična, čast mi je razgaliti vam skrivnost, ki jo nosiva že nekaj tednov s moje talmi-sestro. Mida vsa se namreč zročila in storiiva konec temu psevedo-poročstvu, kakor hitro stopim v službo. Tega se nadejam v najkrajšem roku."

Dva tolikana udarca v tako kratkem presledku, to je bilo za drobno gospodično Matildo vendarle prehuo.

Geografski načrti za bližnje prihodnosti

Polarno leto 1932—1933. — Solnčni mrk v Kanadi. — Novo izmerjenje zemeljskih meridianov

Tri velika znanstvena podjetja zaposlujejo ta čas mednarodni znanstveni svet. Prvo podjetje je organizacija polarnega leta 1932—33, tedaj 50 let po prvem polarnem letu 1882—83. Mednarodni meteorološki odbor je prvi izdelal načrt za to novo polarno leto in Mednarodna geodezijska in geofizična zveza v Stockholmu ga je sprejela že lansko leto.

Načrt pravi, da bi celo leto izvrševali obširna geofizična in meteorološka opazovanja na čim večjem številu krajev obeh polarnih pasov, a ker nam ta opazovanja ne bi zadostovala, se bodo raztegnila na vse zemljisko površino. Sodelovalce bodo seveda vse še obstoječe postaje, osnovele pa se bodo številne nove v krajih, ki jih še nimajo in to je predvsem v polarnih delih zemlje. Ker so današnje znanstvene metode in instrumenti neprimeri no bolj popolni nego pred 50 leti, bodo tudi uspehi drugega polarnega leta neprimeri večji tem bolj, ker se bodo zanje potrudili učenjaki 25 narodov. Praktične posledice znanstvenih uspehov pa tudi ne bodo izostale.

Drugo veliko znanstveno podjetje v letu 1932—33 bo opazovanje totalnega solnčnega mrka 31. avgusta 1932 v Kanadi. Ta solnčni mrk se bo izvršil predvidoma v najugodnejših okoliščinah, čeprav bo trajal le kratek čas. Opazovalci bodo imeli najboljšo priliko proučiti, spektralno analizirati in fotografirati solnčno krono. Učenjaki pričakujejo, da bodo tudi tu znanstveni uspehi večji nego ob priliki po-

polnega solnčnega mrka l. 1929 na Sumatri in razume se, da bo tudi takrat prihiteva v Kanado cela vrsta znanstvenih ekspedici iz vseh delov sveta.

Tretje podjetje geografskega leta 1932—33 se bo nanašalo na novo izmerjenje zemeljskih polodnevnikov (meridianov), ki ga bo vodila nalašč za to imenovana posebna mednarodna komisija. Takšno velikopotezno izmerjenje, ki rabi v prvi vrsti čim točnejši reviziji prejšnjih merjenj je bilo prvič predlagano l. 1920 in se je v manjšem obsegu izvršilo l. 1926. Sedaj bo imelo vse večji obseg in se bo pozneje tudi periodično ponavljalo, prav tako kakor se bo ponavljalo n. pr. "polarno leto" vsakih 50 let. Geografi hočejo povečati točnost podatkov glede zemeljskih dolžin, obenem pa ugotoviti morebitne spremembe v geografskem položaju posameznih kopnih točk. Tako se bodo dale prekontrolirati Wegenerjeve, Venigove in Meineszove teorije o premikanju zemeljske skorje itd. Opazovanja bodo trajala najmanj dva meseca in se jih bo udeležilo do 60 observatorjev in astronomskih postaj.

SMESNICE
Lažnjivi ključec.
Raziskaval sem Afriko. Nekoli mi je zmanjkalo živeca. Moral sem použiti svoje škornje. Ali joj groze! Bosopetili po takih neprehodnih krajih, to vam je muka. Neke popoldne zaspim pod drevesom. Sanjalo se mi je, da sem se vrnil k ženi in sinu. Kar me predrami neprijeten občutek. Dve kači sta požirali moje noge ... To mi je bila rešitev. Potrpej sem, da sta me pogoltnili do kolen, potem pa vzamem sabljo ter ju odsekam. Treba je bilo le še zavezati oba konca pri preth — in obutev je bila napravljena.

Nesporazum
Zdravnik: Pijete?
Boinik: Hvala lepa, gospod doktor — a če že hočete, bi vas prosil, da mi postrežete s konjalkom.

Nagla pomoč
— Povej mi no, kako je mogoče zdravnik tako hitro izlečiti tvojo ženo in ji tako temeljito pregnati nervoznost.
— Dejal ji je, da je nervoznost znak staranja, pa je bila takoj zdrava.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (June 30, 1931), pomeni, da vam je naročnina petletna dan. Ponovite jo pravčasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljena, kar ni bli plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljena valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$3.00 in za pol leta pa \$1.50. Člani SPPJ doplačajo \$4.50 na leto za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za Zbne \$6.30.

Za Evrope stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evrope \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Upravništvo "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

FARMA V NAJEM
Odda se v najem farma in proda se vse poljsko orodje in traktor, 15 molznih krav, 10 telic, 4 muic, 2 bika, 8 prašičev, 100 kokoši. Voda v hiši in v štali, plin in elektrika, le ¼ milje od tlakovane ceste. Blizu cerkve in šole, samo dve miljii do mesta Frankfort, Ill. 200 akrov zemlje, vse posejano. Sena in drugega dovolj za dve leti. Ugodna prilika za Slovence ali Hrvata. Pridite osebno sem in si ogledte. Vse se proda po zmerne nizki ceni. Geo. Stefančič, 711 W. 5th Street, Johnston City, Ill.—(Adv.)

Pilnske bolečine v črevih odpravljene
Nizza-Tone hitro prebudi sluzni in črevesni sistem, odpravi občutljivost in draženje črevesja. Oslabi vsi deli, vnetje dober tek, odpravi glavobol, omotico, slabost, vrtoglavico, nespečnost in otekanje. Nizza-Tone odpravi sluzni sistem in vseh neprijetnih občutkov. Prav gotovo vas Nizza-Tone osvoboditi vseh bolečin v črevih. Ako za zdravnik nimate, razite na maj za vse naroli od tega na dobo.

SLOVENSKA NARODNA POKROVNOST

izdaja svoje publikacije in le kodebnis list Prosveta za koristi, ter potrebuje agencije svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikaor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima obširno svoje glasilo. Torej agencija dopis in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Alli ste še naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovini? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

STAR IN ZVESTI PRIJATELJ

je ta poznana banka vsem svojim odjemalcem, katerim vedno rada pomaga in daje nasvete. Ona obavlja vseh vrst bančne posle in prodaja "šifkarte" vseh družb.

Ne pozabite se obrniti na njo kadar kaj potrebujete.

Vaši prihranki so zavarovani pri KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA
V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA
Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenakem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINI NAROČA V SVOJI TISKARNI
Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerné, unijačo delo prvj vrste.

S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA

VI. Sila: TILDA V ŠKRIPOH

Tilda Erjavčeva je bila sirota brez staršev. Oče, šumarški uradnik, se je za vselej poslovil od dragih gozdov in gajev že pred svetovnim pokoljem, mati pa je odšla za njim na večne poljane šele po vojni, torej v globoki starosti. Tilda je podedovala po roditeljih akromno rento, tako da si je obdržala celo stanovanje na robu mesta. Kajpada se skrbela za stranske dohodke, s tem da je marljivo pletla in vezla. Upanje, da si najde moža, je čezdalje bolj ginilo. Zakaj Tilda je že dosegla kanonska leta, namreč dobo, ko bi bila samičica, slabotna in suhljata kot naša junakinja, že lahko brez posebnih skunjav gospodinila častljivemu kanoniku. Svoječas je sicer imela ženitno ponudbo, toda čakala je boljšega, čakala je gorkega. Ali tak Gorše se ni oglašil. Na ta način je večkrat ob svojem vezivu ali ob kuhalnici nehoti izgolela ono popevko:

Ajme, ajme ubožica, sem svetla ko rožica ...

Da si nekoliko olepša boj za obstanek in oslajša pozemake križe in križe, si je naumila, da bi oddala eno sobo v podnajem. In res, urno po tem sklepu je pritrčila na glavna vrata listek z zelenim koikom: "Solnčna soba z dobro hrano se odda." Pa

glej ga spaka! Drugo jutro se je oglasil pri njej upravitelj številnih stanovanjskih hiš, dr. Poberaj, in dejal: "Gospodična, po zakonu ne smete sami oddajati sob, drugače vam morem odpovedati. Sprejeti vam je dovoljeno kvečjemu bližnje sorodnike."

"Hvala za pojasnilo, ospot u pravitel, nisem vedela."

Vendar ni se dala bgnati. "Si vzamem pa sorodnika," je ukrenila sama pri sebi. In res, po značih in prijateljih je zvedela za dijakinjo s univerze. Ker je bila staka za pristrajje, je srčkana filozofka Tilika Slavčeva hitro privoliila v to, da bo nasproti upravitelju zavzela vlogo Tildine sestrične, ki stanuje tukaj zgolj po dobročnosti svoje starejše sorodnice. S tem je prišlo v Tildino blagajno toliko prejemkov, da je zadoščalo za vso stanarino. Dr. Poberaj je sicer zahajal čeakče nego prejjanje čase na kratkotrajen obisk, a nikoli ni prevsiljivo posvedal glede podnajemnice, ki ga je znala vselej isoborno zabavati, kadar se je prikazal. To je dalo Tildi pogum.

"Zakaj ne bi vzela še koga pod svoje okrilje?" je umovala. "Jaz vendar brez težav prebijem z eno sobo. Če prepustim še tretjo, si bom utegnila sčasoma dati nekaj et.an za pozna leta. Saj na vekomaj ne bom mogla toliko rabotati ko zdaj. Oči mi

pri tem zankanju že nekam pešajo in pojemajo."

Razodela je svojo željo nazvi-sestrični, ki se je bila med tem precej udomachila in malone sprijateljila s svojo rednico. Tilika ji je v nekaj dneh predstavila pravnika v osmem semestru, ki se je dolejal moral testniti v eni stanici z nekim tovarišem. Tudi gospod Tilen Gornik se je rad pridružil načrtu, da bo službeno veljal za siromašnega sorodnika, brata gornoliki Tiliki. V posebno zabavo mu je bilo, da je smel očito tikati svojo laži-sestro, kadar so stitili v bližini upravitelja hiš. In takisto so potekali prijetni meseci v vzorni slogi in sreči.

Ali nezgoda je hujša od pridnega delavca: nezgoda nikoli ne počiva. Upravitelj se je sadnje čase zmerom pogosteje pojavljal v solnčnem stanovanju na obodu mesta. Stvar je bila kar sumljiva. Je li kaj izvedel in o-vohal? Če je tako, potem bo joh in prejob, ljuba Tilda! Tudi za Tilina in Tiliko bi mogla slepariva roditi zle nasledke. G. Privslav Poberaj, doktor prava, si bo morebiti domislil, da bi ju ovdal pri rektoratu. In glej, u-sodni dan je slednjč napočil.

Upravitelj je tisti pot postal po Tildo Erjavčevu, češ, naj se blagovolno potruditi ta in ta dan med deseto in dvanajsto uro. Vsa preplašena in prestrašena je pridrobentela v razkošni dom vele-